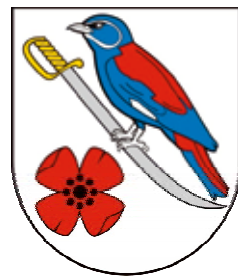

**R
A
Z
E
M**

Biuletyn Informacyjny

**GMINA
KRASNE**

Kwartalnik

ISSN 2392-1722

Nr 22 (2/2020)

KRASNE • MALAWA • PALIKÓWKA • STRAŻÓW

„Niech nasza droga będzie wspólna. Niech nasza modlitwa będzie pokorna. Niech nasza miłość będzie potężna. Niech nasza nadzieja będzie większa od wszystkiego, co się tej nadziei może sprzeciwiać.” Jan Paweł II

Kwartalnik
Biuletyn Informacyjny
„Razem”

Wydawca:

Gmina Krasne
36-007 Krasne 121
tel.: 17 23 00 200
www.gminakrasne.pl

Adres redakcji:

Gminny Ośrodek Kultury
i Biblioteka w Krasnem
36-007 Krasne 743
tel.: 17 23 00 347
www.gokkrasne.pl
poczta@gokkrasne.pl

Zespół redakcyjny:

Lidia Hajduk
Ireneusz Śpiewła
Georgina Giedlarowicz

Opracowanie graficzne:

Marcin Kipisz | Małe Sztuki

ISSN 2392-1722

Nakład: 2 600 egz.

Do druku oddano: 22.06.2020 r.

Na okładce:

*Spotkanie Jana Pawła II
z młodzieżą. Źródło: pixabay.com*

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności
za treści autoryzowane i zastrzega
sobie prawo do skracania tekstów

Biuletyn jest rozpowszechniany
bezpłatnie

HAMMERLAND DESIGN

inspiruje nas
NATURA

MEBLE I LAMPY
OGRODOWE

MEBLE
LOFT

ORYGINALNE
DEKORACJE

OGRODZENIA
AŻUROWE

SCHODY
STALOWE

Duszem,
robimy niesamowite rzeczy ...

36-073 STRAŻÓW 346-347

tel. 501 04 77 04 | HAMMERLAND.PL

POWSZECHNY
SPIS ROLNY
1.09.–30.11.2020

Spiszmy się,
jak na rolników
przystało!

Wejdź na spisrolny.gov.pl

GUS | Powszechny
Spis Rolny 2020

#liczysięrolnictwo

Powszechny Spis Rolny odbędzie się w całej Polsce od 1 września do 30 listopada 2020 r.

Wyniki spisu rolnego pozwolą na **wieloprzekrojowe scharakteryzowanie polskiego rolnictwa** i ukazanie zmian, jakie w nim zaszły w ostatnim dziesięcioleciu. Pomogą władzom i przede wszystkim polskim rolnikom w podejmowaniu trafnych decyzji strategicznych, które będą poparte analizą wiarygodnych danych dostarczanych przez statystykę publiczną. Wyniki spisu będą też wykorzystane w negocjacjach z Komisją Europejską w sprawie programów wsparcia dla polskiego rolnictwa.

W spisie rolnym zapytamy m.in. o: osoby kierujące gospodarstwem, wkład pracy członków rodziny i pracowników najemnych, strukturę dochodów gospodarstwa domowego, działalność inną niż rolnicza prowadzoną w gospodarstwie rolnym, typ własności użytków rolnych, rodzaj użytkowanych gruntów, powierzchnię zasiewów, pogłowie zwierząt gospodarskich, rodzaje budynków gospodarskich, ciągniki i maszyny rolnicze, nawożenie.

Spis rolny będzie prowadzony w gospodarstwach rolnych:

- osób fizycznych (gospodarstwach indywidualnych),
- osób prawnych,
- jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej.

Rolnicy będą mogli udzielić informacji o gospodarstwach rolnych poprzez:

- **samospis** na stronie internetowej GUS (stat.gov.pl) i spisu rolnego (spisrolny.gov.pl),
- odpowiedzi w wywiadzie telefonicznym przeprowadzanym przez rachmistrza telefonicznego,
- odpowiedzi w wywiadzie bezpośrednim przeprowadzanym przez rachmistrza terenowego, który odwiedzi gospodarstwo rolne.

Spiszmy się, jak na rolników przystało!

Więcej informacji: spisrolny.gov.pl

Nabór na rachmistrzów do Powszechnego Spisu Rolnego

Od 15 czerwca do 8 lipca 2020 r. w urzędach gmin trwa nabór na rachmistrzów do Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Jeśli Państwo chcieliby pracować jako rachmistrze spisowi, zapraszamy do urzędu gminy.

Szczegółowe informacje uzyskać można na stronie internetowej urzędu gminy lub bezpośrednio w siedzibie urzędu.

Kandydaci na rachmistrzów spisowych do spisu rolnego powinni spełniać następujące warunki:

- są osobami pełnoletnimi;
- mieszkają na terenie danej gminy;
- posiadają co najmniej średnie wykształcenie;
- posługują się językiem polskim w mowie i w piśmie;
- nie byli skazani za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Inwestycje w obiektywie

*Coś dla
mieszkańców
i kierowców
– droga
Strażów-Krzemienica*

*Coś dla
sportowców
i amatorów
– kort tenisowy
w Malawie*

Inwestycje w obiektywie

Coś dla starszych i młodszych – wieża widokowa, ścieżka rowerowa, place rekreacyjne i Klub Integracji Wielopokoleniowej w Malawie

Fot. A. Maciocha-Walska

RAZEM Biuletyn Informacyjny

Sprawozdanie z obrad Rady Gminy Krasne

XXIII sesja z dnia 18.03.2020 r.

1. Uchwała Nr XXIII/169/2020 RGK w/s wyrażenia opinii w przedmiocie wyłączenia sołectwa Malawa z gminy Krasne i włączenia go do miasta Rzeszowa.

2. Uchwała Nr XXIII/170/2020 RGK w/s zmiany uchwały budżetowej Gminy Krasne na rok 2020.

3. Uchwała Nr XXIII/171/2020 RGK w/s zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Krasne.

4. Uchwała Nr XXIII/172/2020 RGK w/s zmiany uchwały w sprawie ustalenia opłat za pobyt oraz wyżywienie dzieci w Publicznym Żłobku w Krasnem.

XXIV sesja z dnia 29.04.2020 r.

1. Uchwała Nr XXIV/173/2020 RGK w/s dopłat do zbiorowego odprowadzania ścieków.

2. Uchwała Nr XXIV/174/2020 RGK w/s dotacji przedmiotowej dla samorządowego zakładu budżetowego Gminy Krasne.

3. Uchwała Nr XXIV/175/2020 RGK w/s przystąpienia Gminy Krasne do realizacji projektu pod nazwą „Utworzenie nowych miejsc przedszkolnych w OWP w Malawie i Strażowie”, nr RPPK.09.01.00-18-0018/19-01 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, w ramach Osi Priorytetowej IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie, Działania 9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej.

4. Uchwała Nr XXIII/176/2020 RGK w/s zmiany uchwały budżetowej Gminy Krasne na rok 2020.

5. Uchwała Nr XXIII/177/2020 RGK w/s zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Krasne.

6. Uchwała Nr XXIV/178/2020 RGK w/s ustalenia wysokości stawek opłaty za zajęcie pasa drogowego dróg publicznych będących w zarządzie Gminy Krasne na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg.

7. Uchwała Nr XXIV/179/2020 RGK w/s nieodpłatnego przekazania na majątek Gminy Miasto Rzeszów mienia komunalnego Gminy Krasne.

8. Uchwała Nr XXIV/180/2020 RGK w/s sprzedaży bezprzetargowej nieruchomości stanowiącej własność Gminy Krasne.

9. Uchwała Nr XXIV/181/2020 RGK w/s nieodpłatnego przekazania na majątek Gminy Miasto Rzeszów mienia komunalnego Gminy Krasne.

10. Uchwała Nr XXIV/182/2020 RGK w/s przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt”.

XXV sesja z dnia 26.05.2020 r.

1. Uchwała Nr XXV/183/2020 RGK w/s przystąpienia do sporządzenia zmiany Nr 8 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne.

2. Uchwała Nr XXV/184/2020 RGK w/s

przystąpienia do sporządzenia ZMIANY MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NR 22 „PALIKÓWKA” – ETAP I/1, OBSZAR NR 1 – uchwalonego Uchwałą Nr LII/403/2018 z dnia 6 czerwca 2018 roku.

3. Uchwała Nr XXV/185/2020 RGK w/s uchwalenia zmiany Nr 6 cz. I Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne.

4. Uchwała Nr XXV/186/2020 RGK w/s uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Młynówka” w Malawie cz. I, Gmina Krasne, Powiat Rzeszowski, Województwo Podkarpackie.

5. Uchwała Nr XXV/187/2020 RGK w/s zmiany uchwały budżetowej Gminy Krasne na rok 2020.

6. Uchwała Nr XXV/188/2020 RGK w/s zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Krasne.

7. Uchwała Nr XXV/189/2020 RGK w/s upoważnienia Wójta Gminy Krasne do zaciągnięcia zobowiązań ponad kwotę określoną w budżecie gminy Krasne na 2020 rok.

8. Uchwała Nr XXV/190/2020 RGK w/s zamiany nieruchomości położonych w miejscowości Krasne.

9. Uchwała Nr XXV/191/2020 RGK w/s najmu lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Krasne.

10. Uchwała Nr XXV/192/2020 RGK w/s nabycia nieruchomości położonej w miejscowości Malawa na własność Gminy Krasne.

Opracowała: Z. Berłowska

Posprzątaj po swoim pupilu!

Apelujemy do naszych Mieszkańców o zachowanie czystości i sprzątanie po swoich zwierzętach.

Zwierzęce odchody należy wrzucać do worków/pojemników koloru czarnego – na odpady zmieszane. Przed wrzuceniem odchodów do kosza należy je umieścić w specjalnym woreczku higienicznym dla psa lub torebce foliowej.

Nieczystości pozostawiane przez psy i koty są nie tylko nieestetyczne, ale przede wszystkim stanowią problem epidemiologiczny. Kontakt z psimi lub kocimi odchodami niesie ryzyko zakażenia patogennymi bakteriami oraz pasożytami przewodu pokarmowego (min. tasiemca psiego, tasiemca bąblowca, glisty psiej).

**Niesprzątanie
po zwierzętach
jest wykroczeniem!**

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Krasne „Osoby utrzymujące zwierzęta domowe zobowiązane są do usuwania zanieczyszczeń spowodowanych przez te zwierzęta w miejscach publicznych oraz w innych miejscach przeznaczanych do wspólnego użytku.” Każdy, kto nie wykonuje obowiązków określonych w Regulaminie podlega karze grzywny na podstawie art. 144 lub art. 145 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 821 ze zm.). W związku z tym Policjant na podstawie obowiązującego taryfikatora, uprawniony jest do wystawienia mandatu lub złożenia do sądu wniosku o ukaranie.

Cyt. „...Art. 144 § 1. Kto na terenach przeznaczonych do użytku publicznego niszczy lub uszkadza roślinność lub też dopuszcza do niszczenia roślinności przez zwierzęta

znajdujące się pod jego nadzorem albo na terenach przeznaczonych do użytku publicznego depta trawnik lub zieleniec w miejscach innych niż wyznaczone dla celów rekreacji przez właściwego zarządcę terenu, podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.

§ 2. Kto usuwa, niszczy lub uszkadza drzewa lub krzewy stanowiące zadrzewienie przydrożne lub ochronne albo żywopłot przydrożny, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 lub 2 można orzec na więźkę do wysokości 500 złotych.

Art. 145. Kto zanieczyszcza lub zaśmieca miejsca dostępne dla publiczności, a w szczególności drogę, ulicę, plac, ogród, trawnik lub zieleniec, podlega karze grzywny do 500 złotych albo karze nagany...”

Inf. własna

Laptopy dla uczniów Gminy Krasne

Gmina Krasne pozyskała 143 943,00 zł na realizację dwóch programów: Zdalna Szkoła i Zdalna Szkoła+. Przyznana dotacja została przeznaczona na zakup 36 laptopów wraz z oprogramowaniem dla szkół podstawowych. Sprzęt umożliwi zdalną edukację uczniom, których sytuacja rodzinna i materialna uniemożliwia aktywne włączenie się w codzienne zajęcia szkolne, w tym także rodzin wielodzietnych. Po powrocie uczniów do szkół, laptopy będą wykorzystywane w szkol-

nych pracowniach informatycznych.

Pozyskane środki pochodzą z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej nr 1 „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu”, działania 1.1: „Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach”. Są odpowiedzią na obecną sytuację szkolnictwa, związaną z wprowadzeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii.

Zamknięcie placówek oświatowych na wiele tygodni wymusiło nowe standardy prowadzenia zajęć edukacyjnych.

N. Cisek

Od 15 czerwca ruszają w Wojsku Polskim szkolenia rezerwistów, którzy chcą podtrzymać swoje umiejętności, jak i osób, dla których będzie to pierwszy kontakt z Siłami Zbrojnymi.

Dzięki podpisanej przez Ministra Obrony Narodowej, Mariusza Błaszczaka, decyzji zgłoszenia ochotników, którzy w ostatnim czasie, ze względu na epidemię koronawirusa, utracili pracę, będą traktowane priorytetowo. Rezerwiści, czyli osoby, które odbyły zasadniczą służbę wojskową, lub mają już przyznany stopień wojskowy, mogą liczyć na miesięczne wynagrodzenie od 3,5 tysiąca złotych.

Osoby, dla których będzie to pierwszy kontakt z wojskiem, będą odbywać swoje ćwiczenie w ramach służby przygotowawczej. Miesięczne wynagrodzenie wynosi w takim przypadku 1,2 tys. zł plus dodatkowe 2,6 tys. zł na zakończe-

Ćwiczenia wojskowe szansą dla tych, którzy stracili pracę

nie ćwiczeń. Ponadto uzyskają oni status żołnierza rezerwy i będą mogli starać się o zatrudnienie jako żołnierz zawodowy w jednostkach wojskowych na terenie całego kraju.

Wprowadzone dzięki decyzji rozwiązanie to realne wsparcie dla osób, których domowe budżety ucierpiały w wyniku epidemii oraz realne wzmocnienie dla Sił Zbrojnych RP.

Dodatkowe informacje: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/szkolenia-rezerwy-szansa-dla-tych-ktorzy-stracili-prace>

Serdecznie zapraszamy wszystkich chętnych do składania wniosków o odbycie szkoleń oraz udziału w samych szkoleniach!

W celu uzyskania szczegółowych informacji prosimy o kontakt z Wojskową Komendą Uzupełnień w Rzeszowie. W sprawie ćwiczeń żołnierzy rezerwy pod telefonem 261 156 106, natomiast w sprawie służby przygotowawczej: 261 156 119

Strona internetowa WKU w Rzeszowie: www.wkurzeszow.ron.mil.pl

Eurogalicja informuje

Informacja dotycząca planowanego naboru wniosków do projektu grantowego: **Zabytkowe obiekty małej architektury poddane pracom konserwatorskim lub restauratorskim.**

WAŻNE: Osoby zainteresowane złożeniem wniosku na renowację kapliczki, pomnika itp. wpisanych do gminnej ewidencji zabytków informujemy, że dokumentem wymaganym na dzień złożenia wniosku jest zgoda na przeprowadzenie planowanych prac wydana przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków (ul. Mickiewicza 7, 35-064 Rzeszów).

Podstawowe informacje o naborze:

Forma wsparcia: pomoc na operację

jest przyznawana w formie refundacji kosztów kwalifikowanych (zaliczka - 80%, pozostałe 20% po realizacji grantu).

Limit środków na nabór: 114 000,00 zł

Minimalna wartość grantu: 5 tys. zł

Planowany termin naboru: sierpień - wrzesień 2020 r.

Więcej informacji:

www.eurogalicja.org

UWAGA!

Z powodu dużo większych ilości ścieków dopływających na oczyszczalnię w Krasnem w czasie opadów, Zakład Usług Komunalnych w Krasnem informuje, że w najbliższym czasie przeprowadzone będą kontrole odprowadzania wód opadowych i drenażowych z terenu poszczególnych posesji. W przypadku wykrycia, że wody te wprowadzane są do kanalizacji sanitarnej, będą kierowane zawiadomienia do odpowiednich organów. Zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, każdy kto wprowadza wody opadowe i drenażowe do kanalizacji sanitarnej podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny do 10 000 zł oraz dodatkowo 1 000 zł za każdy miesiąc, w którym nastąpiło wprowadzanie tych wód do urządzeń kanalizacyjnych.

25 maja 2020 r. minęło 76 lat od przeprowadzonej w Rzeszowie w 1944 r. Akcji „Kośba”, podczas której żołnierze plutonu dywersji AK z Krasnego zastrzelili przy ul. Batorego Friedricha Pottebauma i jego tłumacza – Volksdeutscha Johana Flashkę – odpowiedzialnych osobiście za kilkaset mordów na terenie Rzeszowa i okolic.

Z tej okazji w kościele p.w. Wniebowzięcia NMP w Krasnem ks. dr Adam Dzioba odprawił mszę świętą w intencji jej uczestników – Władysława Lei ps. „Trznadel”, Henryka Kunysza ps. „Szczygieł” i Władysława Skubisza ps. „Pingwin”.

Wzięli w niej udział przedstawiciele władz samorządowych – wójt Wilhelm Woźniak i zastępca Marcin Brzychc – oraz mieszkańcy gminy, na czele z rodzinami rodzin uczestników akcji. Nie zabrakło Bogusławy Wąs – Świadka Historii IPN, mieszkanki Krasnego, która od lat dba o upamiętnienie uczestników akcji.

Po złożeniu kwiatów pod pamiątkową tablicą, dr Piotr Szopa – naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Rzeszowie – przybliżył

76. rocznica Akcji „Kośba”

zebraniem wydarzenia sprzed 76 lat. Następnie złożono kwiaty i zapalono znicze na grobach uczestników akcji. Również w Rzeszowie na ulicy Batorego, gdzie

miała miejsce historyczna akcja, złożono kwiaty pod pamiątkową tablicą.

Tekst i fot. G. Giedlarowicz

Poświęcenie rzeźby Św. Jana Pawła II w 100. rocznicę Jego urodzin

W dniu 18 maja br. przypadła 100. rocznica urodzin Karola Wojtyły - Św. Jana Pawła II. Jego droga do świętości wiodła przez szereg trudnych doświadczeń życiowych. U podstawy jego życia – niezmiennie od dzieciństwa – była modlitwa, jego osobisty kontakt z Bogiem.

Dla pokoleń Polaków był Papieżem nadziei i wolności. Z nauczania „naszego Papieża” płynęły ponadczasowe i uni-

wersalne wartości, jakże aktualne wobec wyzwań i dylematów obecnych czasów. Cytatem, który przywodzi na myśl obecną sytuację, niech będą słowa Św. Jana Pawła II wypowiedziane podczas homilii w Gdańsku w 1987 r.: „Dla chrześcijanina sytuacja nigdy nie jest beznadziejna. Chrześcijanin jest człowiekiem nadziei. To nas wyróżnia.”

W dowód uznania nieocenionych za-

ślug, 18 maja, podczas wieczornego nabożeństwa w kościele p.w. Św. Wawrzyńca w Malawie, ks. Proboszcz Marek Kiełbasa dokonał poświęcenia rzeźby Św. Jana Pawła II. Rzeźba, wykonana przez lokalnego twórcę Michała Kuliga, docelowo stanie pod wzgórzem Marii Magdaleny w Malawie, w miejscu, z którego można dostrzec Tatry. W uroczystości udział wzięły władze samorządowe na czele z Wójtem Gminy Krasne Wilhelmem Woźniakiem oraz Przewodniczącym Rady Gminy Grzegorzem Nowakiem.

G. Giedlarowicz

Fot. Facebook Parafii p.w. Świętego Wawrzyńca w Malawie

GOPS w czasie epidemii

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnem w czasie trwania pandemii realizował wszystkie dotychczasowe zadania, wykonując również dodatkowe czynności związane z tym trudnym okresem.

Szczególne uwagę objęto osoby starsze, samotne i niepełnosprawne. W miesiącu kwietniu br. zakończono realizację projektu „Złota jesień – każdy z nas będzie seniorem”, w ramach którego świadczone usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, jak również funkcjonował Dzienny Dom Pomocy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnem nadal zapewnia pomoc w formie usług opiekuńczych na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Ze względu na sytuację związaną z pandemią zajęcia w Dziennym Domu Pomocy były zawieszane, jednakże seniorzy pozostali w stałym kontakcie telefonicznym z pracownikami placówki oraz byli odwiedzani przez nich. Z dniem 16 czerwca br. działalność placówki została wznowiona. Wszystkich chętnych seniorów serdecznie zachęcamy do skorzystania z oferty Domu. Osoby zainteresowane prosimy o kontakt pod numerami telefonów: **17 23 00 256, 17 23 00 266, 17 23 00 261, 17 23 00 267.**

Wśród osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji prowadzony jest stały monitoring. Z osobami przebywającymi w izolacji z uwagi na zaistniałą sytuację prowadzone są rozmowy łącznie z robieniem zakupów i realizacją recept w aptece. Pracownicy socjalni informowali o możliwości uzyskania wsparcia psychologicznego w formie telefonicznej oraz on-line. Osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji material-

no -bytowej udzielano wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, przeprowadzono wywiady środowiskowe. W związku z odwołaniem zajęć w szkołach dla dzieci, które były objęte pomocą w formie pokrycia kosztów obiadów realizowana jest pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności. Poza tym prowadzona jest współpraca z Oddziałem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża, gdzie kierowane są osoby do pomocy w formie artykułów żywnościowych. W rodzinach, w których prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty” prowadzony jest przez pracowników socjalnych bieżący monitoring.

Pracownicy tutaj. Ośrodka utrzymywali stały kontakt z policją, w celu pozyskania informacji o osobach wymagających pomocy, jak również ilości osób objętych kwarantanną domową. Na zlecenie Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie wykonywano codzienną sprawozdawczość dotyczącą rozprzestrzeniania się na terytorium Polski koronawirusa SARS - Co-V-2.

Wszelkie działania w środowisku prowadzone są z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Pracownicy są zaopatrzeni w środki ochrony tj. maseczki, rękawiczki i płyny dezynfekujące.

Z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krasnem możliwy jest stały kontakt telefoniczny, mailowy, przekazanie dokumentów do skrzynki podawczej znajdującej się na parterze tutaj. Urzędu. W szczególnych sytuacjach można się kontaktować osobi-

ście po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym.

Pracownicy świadczeń rodzinnych w czasie trwania pandemii utrzymywali stały kontakt telefoniczny i mailowy z petentami, który polegał na udzielaniu informacji o dokumentach niezbędnych do złożenia wniosku w danej sprawie. W niezbędnych przypadkach (sprawy pilne, skomplikowane), pracownicy bezpośrednio kontaktowali się ze stronami przy wejściu do Urzędu. Petenci byli również instruowani o formie złożenia wniosku (elektronicznie lub poprzez wrzucenie do urny). Niezbędnym w tym czasie było również skanowanie druków do uzupełnienia przez stronę.

Ponadto prowadzone było postępowanie w sprawie zmiany decyzji dotyczących okresu przyznanych świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności (orzeczenia o niepełnosprawności, które straciły ważność w okresie trwania epidemii zostały przedłużone na mocy ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw Dz. U. z 2020 r., poz. 568).

Dodatkowym zadaniem nałożonym na pracowników było sporządzanie sprawozdań zleconych przez Urząd Wojewódzki, związanych z COVID-19.

W. Leszczyńska

Dlaczego się boimy?

Emocje są częścią ludzkiej natury. Zostały w nas wbudowane i ich przeżywanie nie jest niczym złym. To reakcja naszego organizmu, który informuje, że coś się dzieje. Kiedy umiemy nazwać emocje i wiemy, dlaczego się pojawiają w danej sytuacji, łatwiej nam sobie z nimi radzić. Strach jako emocję odczuwamy, kiedy coś, co aktualnie występuje, realnie nam zagraża. W sytuacji epidemii koronowirusa strach jest jak najbardziej uzasadniony, gdyż wirus bezpośrednio zagraża naszemu zdrowiu. Lęk to nieprzyjemne uczucie, pojawiające się kiedy spodziewamy się, że może wystąpić jakieś zagrożenie. Jednak może prowadzić do tego, że nagle obawiamy się wszystkiego, nawet rzeczy które powszechnie uznawane są za niezagrażające. W momencie, kiedy w otoczeniu pojawia się jakieś niebezpieczeństwo nasza świadomość zawęży się, a uwagę koncentrujemy na tym problemie. Pojawia się tendencja do tworzenia negatywnych scenariuszy. Coś, na czym nam zależy, jest zagrożone, dlatego zaczynamy odczuwać stres.

Czy stres to coś złego?

Odczuwanie strachu, stresu w czasie epidemii jest czymś zupełnie naturalnym. Nadmierny stres jest oczywiście szkodliwy i jeżeli jest długotrwały niesie za sobą wiele negatywnych skutków, a nawet chorób. Może też negatywnie wpływać na nasze relacje z najbliższymi, zwiększać nerwowość i napędzać kłótnie. Kiedy stres wywołany epidemią potraktujemy jako wyzwanie, to może nas to zmotywować do podjęcia wysiłku, by przestrzegać ogólnych zaleceń (większej dbałości o higienę rąk, pozostawania w domu). Radzić sobie ze stresem możemy również poprzez reakcję wspierania. Umożliwia to ochronę nas samych i naszych bliskich. Mechanizm ten pomaga przekształcić strach i stres w nadzieję, odwagę i pomoc innym np. poprzez zrobienie zakupów osobie starszej, czy zadzwonienie i rozmowę z kimś kto jest w kwarantannie.

Jak poznać, że przeżywamy lęk?

Lęk może pojawiać się w formie różnych symptomów, zarówno w sferze fizycznej, jak i psychicznej. Kiedy lepiej poznamy, co się z nami dzieje, łatwiej nam będzie zapanować nad lękiem.

Objawy fizyczne lęku – bóle (np. głowy, brzucha, mięśni), zawroty głowy, nudności, biegunka, dreszcze, napięcie mięśni, przyspieszone bicie serca, pocenie się, zmęczenie problemy ze snem.

Objawy psychiczne lęku – niepokój, nerwowość, zamartwianie się, rozdrażnienie, problemy z koncentracją uwagi i pamięcią, nawracające myśli (np. o chorobie, śmierci).

Jak uchronić się przed lękiem związanym z epidemią?

- Stosuj się do zaleceń – potraktuj zagrożenie epidemiologiczne zadaniowo, zachowanie środków profilaktycznych zmniejszy też poczucie lęku.

- Ogranicz informacje – w telewizji, Internecie czy radiu koronawirus jest teraz tematem numer jeden. Wystarczy, że będzie się sprawdzało bieżące wydarzenia dwa razy

dziennie. Ważne też by wybierać rzetelne źródła informacji.

- Rozmawiaj z bliskimi – ograniczanie osobistych kontaktów z innymi osobami jest ważne, ale w obecnych czasach do rozmów możemy wykorzystać telefon czy Internet. Pamiętaj jednak by porozmawiać na różne tematy i zostawić na chwile koro-

nawirusa.

- Kontroluj myśli – kiedy zauważysz, że zaczynasz zbyt często skupiać się na temacie zachorowania, odwróć swoje myśli, zajmij umysł czymś pozytywnym, nie daj się katastroficznym wizjom oraz przejmij się tym co się jeszcze nie wydarzyło i na co nie masz wpływu.

- Zrelaksuj się – wykorzystaj czas na wykonywanie ulubionych czynności, możesz nauczyć się też czegoś nowego, dobre jest także uprawianie sportu.

J. Kiszka
psycholog Ośrodka Interwencji
Kryzysowej w Górnicy

Przemoc domowa w czasie epidemii

Koronawirus wymógł istotne zmiany w życiu całego społeczeństwa. Zostały zamknięte placówki edukacyjne, miejsca pracy, kina itp. Nałożone zostały różne zastrzeżenia podczas robienia zakupów, spacerów. Wszystkich zachęca się do pozostania w domu.

I chociaż ostatnimi czasy następuje rozluźnianie niektórych zastrzeżeń np. otwarcie galerii, przedszkoli to sporo ograniczeń zostało i wiele osób oraz rodzin przebywa w ścisłych kwarantannach. Niestety dla niektórych jest to duże wyzwanie. To szczególnie ciężki czas dla tych, dla których dom wcale nie jest najbezpieczniejszym miejscem, czyli osób i dzieci, które właśnie w czterech ścianach są ofiarami przemocy domowej.

Doniesienia medialne z Chin, Niemiec czy Włoch pokazują, że narzucone ograniczenia powodują, że zjawisko przemocy domowej znacznie przybrało na sile. Problem ten nie omija także naszego kraju.

Jaki rodzaj przemocy mogą doświadczać ofiary?

Czas epidemii sprzyja występowaniu przemocy. Ofiary mogą doświadczać każdego z rodzajów przemocy, czyli:

- **Przemoc fizyczna** – intencjonalne działanie z użyciem siły naruszające nietykalność cielesną. Powoduje uszkodzenie ciała lub niesie takie ryzyko. Są to zachowania takie jak: uderzanie, kopanie, popychanie, podduszenie, policzkowanie, szarpanie za włosy itp.

- **Przemoc psychiczna** – naruszanie godności drugiej osoby i zadawanie cierpienia psychicznego poprzez np. wyśmiewanie, obrażanie, znęcanie się, poniżanie, stosowanie gróźb, oczernianie, itp. Przemoc psychiczna nie zostawia widocznych śladów na ciele, przez co jest trudniejsza do wykrycia. Często towarzyszy przemocy fizycznej i niesie z sobą równie poważne skutki.

- **Przemoc seksualna** – zmuszanie do niechcianych zachowań mających na celu zaspokojenie potrzeb seksualnych sprawcy. Można tutaj zaliczyć m.in. gwałt, molestowanie, obmacywanie, zmuszanie do nie-

chcianych praktyk seksualnych, zmuszanie do współżycia z innymi osobami itp.

- **Przemoc ekonomiczna** – używanie pieniędzy lub innych wartościowych rzeczy ofiary. Ma na celu uzależnienie finansowe i sprawowanie kontroli przez sprawcę. Może przejawiać się w następujących zachowaniach: ograniczanie dostępu do środków finansowych, niełożenie na utrzymanie rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy, sprzedawanie rzeczy, okradanie, zaciąganie kredytów bez wiedzy współmałżonka itp.

- **Zaniedbanie** – naruszenie obowiązku opieki ze strony najbliższych. Dotyczy najczęściej dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych. Przejawia się jako zaniedbanie potrzeb żywieniowych, medycznych, higienicznych i psychicznych np. niedostarczanie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, niewłaściwa opieka, narażenie na niebezpieczeństwo, ograniczanie dostępu do kuchni czy łazienki.

Dlaczego sprawcom przemocy sprzyja izolacja?

Sprawcy przemocy wykorzystują do manipulacji wiele mechanizmów psychologicznych mających na celu dominację i kontrolę nad ofiarą. Jednym z nich jest zjawisko prania mózgu, czyli systematyczne wpływanie na myślenie, poglądy, uczucia i postawy drugiej osoby. Najczęściej używane metody prania mózgu to poniżanie, degradacja, groźby, demonstracja wszechmocy, sporadyczne okazywanie pobłażliwości, a także izolacja.

Izolacja polega na stopniowym odcinaniu osoby od kontaktów z innymi. Sprawca krytykuje rodzinę, złości się gdy ofiara spotyka się ze znajomymi lub rozmawia przez telefon. Pod wpływem nieustannych nacisków dręczona osoba rezygnuje całkowicie z kontaktów z innymi, a nawet porzuca pracę. W ostateczności ofiara zostaje odcięta od pomocy z zewnątrz. Podobnie w dobie epidemii ograniczone kontakty z innymi ludźmi, praca zdalna, przebywanie na opiece nad dziećmi, wpływa na odcięcie ofiar przemocy od świata zewnętrznego i bezpośredniego szukania wsparcia czy pomocy.

Izolacja, strach, ciągła niepewność oraz napięta atmosfera wpływa na zachowanie agresywne wśród osób dorosłych, które z czasem mogą skutkować pojawieniem się przemocy. Izolacja oddziałuje też bezpośrednio na sprawców przemocy, którzy już wcześniej znęcali się nad swoimi rodzinami. Przemocnicy są sfrustrowani ograniczeniami, a zarazem stają się bardziej zuchwali, gdyż są przekonani o tym, że są bezkarni a ich czyny w obecnym czasie nie wyjdą na jaw.

Zmiany w prawie

30 kwietnia Sejm uchwalił ustawę antyprzemocową. Na jej mocy sprawcy przemocy domowej będą natychmiast odseparowani od swych ofiar. Nowe regulacje przewidują, że sprawca przemocy fizycznej zagrażającej życiu lub zdrowiu domowników będzie musiał opuścić wspólne mieszkanie. Nakaz opuszczenia mieszkania będzie obowiązywać przez 14 dni. Sąd będzie mógł przedłużyć ten okres na wniosek ofiary. Policja będzie też mogła wydać wobec przemocnika zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz kontrolować, czy zakaz ten jest stosowany.

Gdzie szukać pomocy?

W sytuacjach bezpośredniego narażenia zdrowia i życia należy wzywać Policję dzwoniąc pod nr **997** lub numer alarmowy **112**. Istnieje też wiele infolinii, gdzie można uzyskać pomoc np. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie - **801 12 00 02** czy Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - **116 111**.

Mieszkańcy powiatu rzeszowskiego, u których pojawiają się trudności emocjonalne w związku z zaistniałą sytuacją mogą skorzystać z telefonicznego specjalistycznego wsparcia oferowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie pod nr telefonu **519 585 636** w pon 8-16, wt-pt 12-20 oraz pomocy w sprawach prawnych pod nr telefonu **519 585 761**, a także uzyskać porady w sprawach dotyczących przemocy od pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Górnicy dzwoniąc na nr **518 736 839** oraz otrzymać wsparcie psychologiczne pod nr **885 696 640**.

J. Kiszka
psycholog Ośrodka Interwencji
Kryzysowej w Górnicy

Szkoła w Krasnem sportem stoi

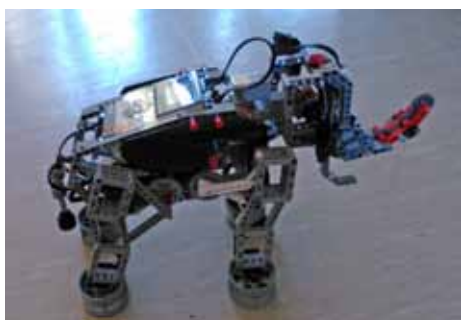
W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krasnem prężnie działają dwie klasy sportowe (obecna klasa VIa oraz Va). Uczniowie do tych klas zostali wyselekcjonowani ze wszystkich uczniów z danych roczników. Nauczyciele wychowania fizycznego, Maciej Ślaski i Wojciech Kunysz, opracowali autorski program szkolenia dla tych klas. Wiodącymi dyscyplinami sportowymi dla tych oddziałów są piłka nożna dla chłopców oraz siatkówka dla dziewcząt. Program szkolenia obejmuje dodatkowo takie dyscypliny sportowe jak lekkoatletyka, gimnastyka, koszykówka, piłka ręczna. Uczniowie tych klas mają 10 godzin wychowania fizycznego w tygodniu (codziennie po 2 godziny). Na sześciu z tych godzin realizowany jest

program szkolenia z piłki nożnej oraz siatkówki, a na pozostałych czterech podstawia programowa. Ponadto od września 2019 r. uczniowie klas sportowych uczestniczą w zajęciach na basenie w Nowej Wsi, ucząc się pływać, lub doskonalić swoje umiejętności pływackie. Wszyscy uczniowie, uczący się w tych klasach regularnie, co pół roku odbywają badania sportowe w zakładzie medycyny sportowej „Sokrates” w Rzeszowie aktualizując swoje karty zdrowia sportowca. Sportowcy z naszej szkoły są dobrze rozpoznawalni, ponieważ zostali wyposażeni w jednolite stroje sportowe. Klasy sportowe, oprócz reprezentowania szkoły w bardzo dużej ilości zawodów sportowych, często biorą udział w rajdach rowerowych, pieszych,

jak również wyjazdach integracyjnych na kręgle do Fly Parku. Obecni byli również na trybunach stadionu miejskiego w Rzeszowie podczas pucharowego starcia Resovii Rzeszów z Lechią Gdańsk. Nasi przedstawiciele klas sportowych mogą już pochwalić się wieloma sukcesami sportowymi m.in:

- turniej piłki nożnej Mistrzostwa Rzeszowa klas IV chłopców (1 miejsce),
- turniej piłki nożnej Mistrzostwa Rzeszowa klas V chłopców (1 miejsce),
- turniej piłki siatkowej Kinder+sport dwójek dziewcząt (1 miejsce w województwie)
- turniej piłki siatkowej Kinder+sport dwójek chłopców (III miejsce w województwie)
- rozgrywki o Puchar Tymbarku w piłce nożnej chłopców (I miejsce w powiecie)
- rozgrywki szkolne w siatkówce chłopców (I miejsce w powiecie, III miejsce w rejonie)
- rozgrywki szkolne w mini piłce nożnej (III miejsce w powiecie)
- biegomania – bieg na 600m (I miejsce)
- indywidualne mistrzostwa w lekkiej atletyce - bieg na 100m dziewcząt (I miejsce w powiecie)
- indywidualne mistrzostwa w lekkiej atletyce – rzut piłeczka palantową chłopców (II miejsce w powiecie)
- turniej piłki siatkowej Kinder+sport dwójek dziewcząt (1 miejsce w województwie)

M. Ślaski
Fot. Archiwum ZSP

Szkoła Podstawowa w Palikówce w roku szkolnym 2019/2020 kontynuuje projekt pt. „Szkoła przyszłości. Nowoczesne szkoły wiejskie na terenie rzeszowskiego obszaru metropolitalnego”. W ramach projektu szkoła zakupiła trzecią generację klocków lego MINDSTORMS EV3.

W ramach tego projektu przez cały rok szkolny odbywały się zajęcia z robotyki. Uczniowie uczęszczający na zajęcia pogłębiali swoją wiedzę z zakresu programowania i zapoznawali się z elementami

konstrukcyjnymi, wykorzystywanymi do budowy robotów. Wykorzystując gotowe instrukcje, uczniowie zbudowali kilka modeli robotów. Następnie stworzone przez nich programy były wczytane do sterownika robota, nazywanym potocznie mózgiem. Dzięki zainstalowanym czujnikom, sensorom oraz silnikom, roboty samodzielnie wykonywały ustalone czynności, zaprogramowane przez uczniów, takie jak: przemieszczanie się względem określonego dystansu, reagowanie na kolor, ruch pod wpływem dotyku, reakcja na napotkane przeszkody, np. zawracanie lub obracanie.

Duża ilość sensorów oraz rozbudowane oprogramowanie stwarza bardzo duże możliwości, które mogą być wykorzystane do różnorodnych zadań, np. wyrywa-

nie określonych przedmiotów, transportowanie przedmiotów do określonych punktów, reagowanie i ostrzeganie przed zaistniałymi zjawiskami w otoczeniu.

To bardzo popularne i znane narzędzie dydaktyczne. Popularni świetne połączenie, pomiędzy nauką i zabawą i może być zachętą do pogłębiania wiedzy z zakresu robotyki, a w przyszłości do ukierunkowania i studiowania w tej dziedzinie.

Tekst i fot. A. Czechowicz

Zdalne nauczanie w ZSP w Krasnem

Obowiązkowe zdalne nauczanie wprowadzono od 25 marca br.. Uczniowie, podobnie jak rodzice i nauczyciele, znaleźli się nagle w zupełnie nowej rzeczywistości. Wszyscy byliśmy przyzwyczajeni do kontaktu face to face i niespodziewanie musieliśmy się przestawić, dostosować do nowej sytuacji, bo pandemia przewróciła świat do góry nogami.

Początkowo taka forma nauczania była dla wszystkich nie lada wyzwaniem,

zostaliśmy z dnia na dzień wrzuceni na głęboką wodę. Na szczęście, jak często w życiu bywa, okazało się, że nie taki diabeł straszny, jak go malują. Na prośbę dyrekcji szkoły, wychowawcy zdiagnozowali zapotrzebowanie na sprzęt wśród uczniów. Dzieciom zostały wypożyczone laptopy, którymi dysponuje szkoła. W trosce o higienę pracy, podział godzin został dostosowany do nowej rzeczywistości.

Aktualnie wszyscy nauczyciele (również

klas I-III, gdzie taka forma pracy nie jest wymagana zgodnie z wytycznymi MEN) łączą się z uczniami za pomocą różnego rodzaju komunikatorów. Klasy mają założone grupy na portalach, co również umożliwia codzienny kontakt z nauczycielami.

Dzisiaj wiemy na pewno, że do nauki potrzeba energii klasy, pytań, wątpliwości, „żywego” kontaktu nauczyciel-uczeń. Ponadto dzieciom bardzo brakuje bezpośredniego kontaktu z rówieśnikami, co często podkreślają podczas lekcji. Choć lekcje się odbywają, a podstawa programowa jest realizowana, wszyscy nie możemy doczekać się spotkania w klasie na terenie szkoły!

M. Fila

Czy podczas pandemii jest miejsce na ekologię? W mediach pojawiają się opinie, że dzięki koronawirusowi świat odetchnął „zieleńszym oddechem” – fabryki nie pracują, ludzie rzadziej przemieszczają się, więc transport zarówno drogowy, jak i lotniczy generuje mniej spalin. Przykład Chin pokazuje jednak, że poprawa jakości powietrza była chwilowa. Po ponownym uruchomieniu gospodarki wszystko wróciło do „zanieczyszczonej normy”. Te dane pokazują, że problemy ekologiczne Ziemi nie znikną, jeśli ludzie nie będą robić nic w kierunku poprawy.

W związku z tym, że podczas epidemii utrudnione, bądź niemożliwe jest prowadzenie aktywnych działań z zakresu edukacji ekologicznej, takich jak warsztaty, zorganizowane zbiórki wtórnych surowców czy pikniki, w Zespole Szkół w Malawie wykorzystano inne narzędzia i metody, które miały na celu zwiększenie świadomości

Ekologia podczas pandemii

ekologicznej. Działając w myśl hasła „Działać edukacyjnie trzeba zawsze”, nauczyciele zaproponowali uczniom wiele różnorodnych form zbliżających do natury i skłaniających do refleksji nad jej pięknem i rolą w dzisiejszym świecie. Wśród podejmowanych działań znalazły się projekty: plastyczne Wiosna w moim ogrodzie oraz Świat bez samochodów, rękodzieła Ekologiczna biżuteria i fotograficzne Malawa wiosną. Autorzy prac wykazali się inwencją i pomysłowością w podejściu do proponowanych form. Wiele było także inicjatyw wypływających od uczniów, jak sadzenie drzewek, uprawa przydomowych ogródków, sprzątanie pobliskich ekosystemów czy wycieczki piesze i rowerowe po okolicy.

Na szczególną uwagę zasługuje akcja SOS dla pszczół, która była odpowiedzią

na medialne doniesienia o suszy i problemach z dostępem do wody dziko żyjących zwierząt. Uczniowie klasy 2a przygotowali różne poidelka, które zostały umieszczone w ogródkach, sadach, na balkonach czy na parapetach. Opieka nad nimi wymagała od najmłodszych stałego monitorowania stanu wody w naczyniach.

Ogromne zainteresowanie społeczności szkolnej sprawami bliskimi Ziemi w tym trudnym czasie dystansowania społecznego jest godne podziwu i napawa optymizmem. Zwłaszcza, że nasza szkoła od lat angażuje się w inicjatywy proekologiczne – tegoroczne wydanie ogólnopolskiego Raportu. Publiczne Kampanie Edukacyjne. EkoCykl wspomina o naszych eko-działaniach.

M. Maciejowska

Fot. B. Głowiak

Wolontariat szkolny

Rozmowa z Jolantą Ciupak - opiekunką szkolnego wolontariatu ZSP Krasne

Skąd wziął się pomysł rozpropagowania działań wolontariatu w naszej szkole?

Wolontariusze działają w naszej szkole już od lat. Dzięki temu kształtujemy w nich wrażliwość, bezinteresowność, samodzielność, kreatywność i otwartość na drugiego człowieka potrzebującego pomocy. To idzie w parze z działaniami wychowawczymi i wychowaniem ku wartościom.

Czy każdy uczeń może być wolontariuszem?

Tak, wolontariuszem może być każdy, kto chce bezinteresownie nieść pomoc drugiemu człowiekowi. Wystarczy zgłosić się do opiekuna Szkolnego Koła Wolontariatu (czyli do mnie) i zadeklarować chęć uczestnictwa w naszych działaniach, na

rzecz potrzebujących. Oczywiście konieczna jest zgoda rodziców na udział w akcjach charytatywnych poza szkołą.

Skąd biorą się pomysły na kolejne akcje?

Współpracujemy z fundacjami, śledzimy wiadomości w mediach, często reagujemy na jakąś sytuację w szkole, środowisku lokalnym. Wiele z nich realizujemy cyklicznie.

Czy opieka nad działaniami charytatywnymi w szkole daje Pani satysfakcję?

Oczywiście, przecież nasze działania dają wsparcie i radość tym, którzy potrzebują pomocy. Bardzo mnie cieszy, że kiedy informuję o kolejnej akcji, zawsze jest wielu chętnych do działania. Wspólnie czujemy, że „dając – otrzymujemy, najczęściej więcej, niż sami ofiarowaliśmy”.

Czy uczniowie mają jakieś wymierne korzyści za działalność w wolontariacie?

Wolontariusze działają społecznie i dobrowolnie. Mają świadomość, że są komuś potrzebni, mogą ofiarować swój czas i życzliwość. Nie podejmują działań, by być nagradzani. Od niektórych fundacji otrzymują dyplomy z podziękowaniami, dbam także, by otrzymywali punkty dodatnie przy ocenie zachowania.

Pytamy o to, ponieważ słyszeliśmy, że za taką działalność można otrzymać dodatkowe punkty przy rekrutacji do szkoły średniej.

Tak, wolontariusze mają wpis na świadectwach ukończenia szkoły dotyczący podejmowanej działalności charytatywnej na rzecz środowiska lokalnego, za co mogą otrzymać dodatkowe punkty przy rekrutacji do szkoły ponadpodstawowej.

Bardzo dziękujemy za rozmowę i życzymy kolejnych udanych akcji.

K. Kaczmarczyk, K. Kolbusz (kl. VIa)

Uczniowie z klasy IIa Zespołu Szkół w Malawie pod kierunkiem wychowawczyni, Beaty Głowiak, przygotowali film promujący aktywność fizyczną wśród najmłodszych. Nagranie wzięło udział w ogólnopolskiej akcji banku BNP Paribas pod hasłem „Dzieciaki do rakiety”. W tegorocznym przeglądzie startowało ponad trzysta szkół podstawowych z całej Polski. Nasz zespół zdobywając 9364 głosy internautów, znalazł się wśród sześćdziesięciu wyróżnionych. Jesteśmy pod ogromnym wrażeniem pomysłowości i zaangażowania.

Mali sportowcy wygrali dla szkoły cenne nagrody – profesjonalny sprzęt do nauki tenisa, a także specjalne szkolenia dla nauczycieli. Tym sposobem, już wkrótce na lekcjach wychowania fizycznego

Tenis ziemny w Malawie

wprowadzony zostanie tenis ziemny. Uczniowie będą mogli korzystać z możliwości sprawdzenia się w kolejnej dziedzinie sportu, zarówno na hali sportowej, jak i na

nowo przygotowanym korcie. Zatem... dzieciaki, do rakiety!

M. Maciejowska
Fot. B. Głowiak

Być kobietą, być kobietą...

Chłopcy i panowie, ci uczący się i ci pracujący w Szkole w Strażowie, nie zapomnieli o swoich Paniach w dniu ich święta. 9 marca w Szkole Podstawowej w Stra-

żowie tradycyjnie już i jak zawsze z wielką pompą obchodzono Międzynarodowy Dzień Kobiet. Strażowska, szkolna płec męska nie zawiodła i tym razem również

stanęła na wysokości zadania hucznie obchodząc Dzień Kobiet. Były więc życzenia, kwiaty był słodki poczęstunek i stosowna część artystyczna. Tą przygotowała klasa IV, pod przewodnictwem swojego wychowawcy, pana Witolda Sochy, który w imieniu wszystkich mężczyzn, tych młodszych i nieco starszych, złożył wszystkim dziewczętom i paniom okolicznościowe życzenia. Do życzeń dołączył się także Samorząd Uczniowski, który podczas części artystycznej miał również swoje „5 minut”. Miłe Panie – jeżeli choć w części spełnią się składane życzenia to na pewno będziecie żyły długo i szczęśliwie, będziecie zawsze radosne i uśmiechnięte. I tego wam życzymy bo być kobietą w dzisiejszym czasie wcale nie jest łatwo, przyjemnie i kolorowo.

J. Dorota-Sachanowska
Fot. K. Kot

Po raz kolejny, z inicjatywy pedagog Justyiny Doroty-Sachanowskiej, przy współpracy pań: Ireny Kwoki, Jadwigi Kamieniec-Maczugi oraz Katarzyny Kot, został zorganizowany wieczór gier planszowych. W dniu 10 marca 2020 r. o godzinie 16.00 wszyscy zebrani uczniowie chętnie zasiedli do ciekawych gier strategicznych, logicznych i karcianych. Na stołach królowały: Scrabble, Uno, 5 sekund, Łapki, Bierki, Domino, Chińczyk, Super Pamięć i wiele innych. Uczniowie rozgrywali za cięte pojedynki w szachy. Najwięcej wrażeń dostarczała im wszystkim wersja gry Kalambury. Wśród młodzieży panowało ogólne rozbawienie, euforia oraz słysząc było wybuchy śmiechu i okrzyki ze zwycięstwa. Było głośno, ale bawiliśmy się świetnie. Czas spędzony przy wspólnej zabawie minął szybko, a taka forma rozrywki przypadła wszystkim do gustu.

J. Dorota-Sachanowska
Fot. K. Kot

Wieczór gier planszowych w Strażowie

Co słyszeć w przedszkolu w Krasnem?

21 lutego 2020 r. dzieci z gr. Zajączki wraz z rodzicami wzięły udział w warsztatach kulinarnych prowadzonych przez panią Oksanę z firmy „Wkręcenie w zdrowie”. Przedszkolaki ubrane w fartuszki dzielnie pomagały w przygotowaniu zdrowych słodyczy - pralinek o nazwie „kulki mocy”. Na zakończenie warsztatów wszyscy uczestnicy otrzymali przepisy na zdrowe przysmaki.

W marcu dzieci 5 i 6 letnie z gr. Pszczółek oraz gr. „O C”, włączyły się do VIII edycji ogólnopolskiej akcji „Kartka dla rodaka” zorganizowanej przez Fundację dla Rodaka. Akcja polegała na wysyłaniu do Polaków zamieszkających poza granicami kraju świątecznych kartek wykonanych przez dzieci. Przedszkolaki tworzyły je na warsztatach, pod czujnym okiem pani Lidii i pani Małgorzaty z GOKiB w Krasnem. Wielkanocne kartki zostały wysłane m.in. do Kazachstanu, Czarnogóry, Litwy, Białorusi.

Dzieci z naszego przedszkola brały udział w II edycji konkursu językowo-plastycznego „Jump” organizowanego

przez Fundację Dzieci Zdolnych „Cogito”. Laureatami zostali Kamila Sz. (gr.Pszczółki) - II miejsce oraz Jakub G.(gr.Pszczółki) - III miejsce. Gratulujemy!

Druga połowa marca to początek kwarantanny i pracy zdalnej przedszkola. Wychowawczynie wszystkich grup opracowują i wysyłają pocztą elektroniczną

proponując zabawę i zajęć dla pozostałych w domu przedszkolaków. Mamy nadzieję, że przy pomocy rodziców każdy przedszkolak może znaleźć coś dla siebie i ciekawie spędzić czas w domu wykorzystując nasze propozycje.

A. Drągowska, A. Pelc
Fot. Archiwum GP Krasne

Nikt się tego nie spodziewał. 12 marca 2020 r. rozpoczął się bardzo trudny czas dla nas wszystkich. Z powodu rozprzestrzeniającego się wirusa Covid-19 zostały zamknięte szkoły, przedszkola i inne instytucje państwowe. Zostaliśmy zmuszeni do pozostania w domach, natomiast proces dydaktyczny był kontynuowany w formie zdalnego nauczania. Nauczyciele przesyłali dzieciom i rodzicom materiały dydaktyczne oraz propozycje zabaw. Staraliśmy się, aby nasze przedszkole nieprzerwanie realizowało zaplanowany program dydaktyczny. Obchodziliśmy też święta patriotyczne – Dzień Flagi i Rocznice Uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Święta te celebrowaliśmy poprzez tworzenie galerii zdjęć dzieci z symbolami narodowymi. Każdego roku w naszym przedszkolu szczególnie mocno obchodzony jest Dzień Dobrych Uczynków. Mimo czasu pandemii nie zaniechaliśmy obchodów tego dnia, a jedynie zmieniliśmy sposób realizacji, mając na uwadze, że dobre uczynki w tym szczególnym czasie mają wyjątkowe przesłanie. Dzieci wykonywały „dobre uczynki” w domu i przesyłały dokument ich wykonania w formie zdjęć. Zebrane liczne fotografie zamieściliśmy na stronie internetowej przedszkola. Dzień Dobrych Uczynków był okazją, aby docenić szczególnie wkład pracy i poświęcenia służb medycznych i mundurowych

Przedszkole w Malawie podczas pandemii

w walce z koronawirusem. Przygotowaliśmy prezentację multimedialną pięknych laurek i podziękowań, którą przesłaliśmy pocztą elektroniczną do szpitali, jednostek wojskowych, strażackich i zamieściliśmy

na stronie internetowej przedszkola. Zapraszamy do naszej galerii przedszkolemawia.edupage.org.

T. Lampart-Halaburda
Fot. Archiwum GP Malawa

W roku szkolnym 2019/2020 cała społeczność Gminnego Przedszkola w Palikówce aktywnie włączyła się w realizację projektu „Piękna Nasza Polska Cała”.

Jednym z zadań projektowych było przygotowanie regionalnej potrawy – proziaków. W tradycji kuchni regionalnej Podkarpacia wpisały się one jako rodzaj pieczywa, placków albo bułeczek z dodatkiem „prozy”, czyli sody oczyszczonej. Stąd też wdzięczna nazwa – proziaki. Po zapoznaniu się z przepisem i omówieniu potrzebnych składników, przedszkolaki z zapałem przystąpiły do wyrabiania, a następnie wałkowania ciasta. Po upieczeniu każdy mógł spróbować naszego regionalnego dania, a zachwytem nie było końca.

Obchodziliśmy również Tydzień Legend i Baśni Polskich. Dzieci z zainteresowaniem słuchały takich legend, jak: „O smoku wawelskim”, „Wars i Sawa”, „Złota kaczka”, „Bazyliśzek”, „Toruńskie pierniki”, „O śpiących rycerzach w Tatrach” i wiele innych. Ponadto wspólnie wykonaliśmy biało-czerwone drzewo dobrych uczynków dla Polski.

W celu powitania nowej pory roku wykonaliśmy plakat pt. „Polska Wiosna”. Pomimo zawieszenia zajęć w przedszkolu, kontynuowaliśmy realizację powyższego projektu, poprzez nauczanie zdalne. Dzięki wsparciu i współpracy z rodzicami udało nam się zrealizować m. in. takie zadania, jak: „Ziemia – zielona wyspa”, w ramach którego dzieci założyły swój własny, przydomowy ogródek; „Chodź, pomaluj mój

Projekty realizowane w Przedszkolu w Palikówce

świat” – zadanie to polegało na wykonaniu pracy plastycznej, związanej tematycznie z wiosną lub z obchodami Świąt Wielkanocnych. Ponadto w ramach realizacji zadania „Powiewa flaga biało - czerwona”, przedszkolaki utrwaliły wiadomości o naszych symbolach narodowych oraz wykonały biało-czerwone chorągiewki.

Od września ubiegłego roku nasza placówka realizuje również ogólnopolski projekt „Mały Miś w świecie wielkiej literatury”, którego głównym celem jest rozwijanie zainteresowań czytelniczych u najmłodszych. W ramach tego projektu dzieci wraz z nauczycielem wybierają grupową maskotkę – Misia, który następnie odwiedza

domy naszych przedszkolaków i towarzyszy im podczas czytania bajek. Ponadto kilka razy w ciągu roku, we współpracy z Agnieszką Furman z Biblioteki Publicznej w Palikówce, organizowane są spotkania czytelnicze, podczas których wspólnie inscenizujemy znane dzieciom baśnie metodą teatryku Kamishibai.

Mamy nadzieję, że realizacja powyższych zadań oraz ich różnorodność zaszczerpi w naszych podopiecznych miłość do Ojczyzny, poczucie tożsamości narodowej oraz rozbudzi zainteresowanie słowem czytaniem.

I. Stasiak, A. Rybka

Fot. Archiwum GP Palikówka

Wymiana pocztówkowa w Strażowie

Przedszkole w Strażowie po raz kolejny wzięło udział w projekcie „Wymiana Pocztówkowa”, którego zasadą jest nawiązanie kontaktów z przedszkolami z innych województw z całej Polski i przesyłanie do nich kartek pocztowych z pozdrowieniami. Wysłaliśmy widokówki ze zdjęciami Rzeszowa - stolicy naszego województwa, a w zamian przez kilka tygodni spływały do nas pocztówki od przedszkoli zarówno z dużych miast wojewódzkich, jak również z mniejszych miejscowości, które umieściliśmy na mapie Polski z podziałem terytorialnym.

Akcja była nietuzinkową formą zaznajomienia się z geografą Polski: przedszkolaki zapoznały się z mapą, innymi regionami naszego kraju, podziałem państwa na województwa, nazwami innych miast, zdaniami zabytków i ciekawych miejsc.

Ponadto wysłane przez nas kartki były promocją naszego regionu wśród dzieci, ich rodziców i nauczycieli z całej Polski.

Dodatkowo celem projektu było również kultywowanie tradycyjnej formy wysyłania listów i pozdrowień, która w obecnych czasach coraz częściej jest zastępowana przez wysyłanie e-maili i SMS-ów. Przedszkolaki poznały zawód listonosza oraz zasady działania poczty, dowiedziały się jak adresujemy listy, w którym miejscu na kopercie lub pocztówce przyklejamy znaczek.

Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród dzieci, które z niecierpliwością czekały na kolejną nową widokówkę. Mamy nadzieję, że dzięki temu nauczą się otwartej postawy na świat oraz życzliwości w kontaktach z innymi osobami.

Tekst i fot. P. Łączak

Podziękowanie dla Pracowników sklepów Delikatesy Centrum i Delikatesy Hitpol w Krasnem

Składam Państwu serdeczne podziękowania, za to, że staliście na posterunku, na pierwszej linii ognia, gdy zaatakował nas koronawirus. Za to, że z narażeniem zdrowia i życia dbaliście o to, aby nam nie zabrakło jedzenia, abyśmy syci mogli bezpiecznie siedzieć w domach lub pracować.

Dzisiaj nadal, zabezpieczeni po uszy, wyposażeni w maseczki, środki dezynfekcyjne, rękawiczki i osłony, dbacie o czystość i przestrzeganie zasad postępowania epidemiologicznego, obowiązujących obecnie, narażacie się w służbie innym. Jesteśmy wdzięczni, za to, że cały czas jesteście z nami, a przede wszystkim dla nas.

Jednocześnie składam życzenia zdrowia, szczęścia oraz spokoju i czasu na odpoczynek, aby Państwa trudna i odpowiedzialna praca była doceniana przez pracodawców i klientów.

Jesteście prawdziwymi Bohaterami doby koronawirusa.

Tą drogą, zwracam się z prośbą do wszystkich, którzy robią zakupy w naszych sklepach, i nie tylko, doceniemy wreszcie, tę grupę zawodową, uszanujmy Ich trud. Może to właśnie ten czas, aby podziękować Im za to, że pracują dla nas jeszcze ciężiej niż zwykle, w trudniejszych niż zazwyczaj warunkach.

Choć biblioteki publiczne były zamknięte dla czytelników przez prawie dwa miesiące, to Biblioteka Publiczna w Krasnem intensywnie pracowała. Działalność bibliotek nie polega wyłącznie na wypożyczaniu książek. To również wiele innych prac, które tak na co dzień niewidoczne dla oczu czytelnika, składają się na końcowy efekt. Ten „spokojny” dla biblioteki czas, wykorzystałam na nadrobienie zaległości, na dokonanie kosmetyki pomieszczenia bibliotecznego, książek, oprawianie ich, komputeryzację księgozbioru, zmianę gazetki z zimowej na wiosenną, a nade wszystko mogłam wreszcie zrealizować już dawno zamierzony cel. Wykonałam ponad 50 zakładkę do książek metodą decoupage. Każdą z nich pomalowałam i opatrzyłam imienną dedykacją. Skromne pomieszczenie naszej biblioteki oraz brak jakiegokolwiek zaplecza, a do tego odwiedzin czytelników, nie pozwalały mi dotąd na realizację tego przedsięwzięcia. Pierwotnie miały one trafiać do naszych darczyńców (książki, które otrzymujemy od Czytelników, i nie tylko, stanowią istotny zastrzyk dla naszej

Za półką z książkami

biblioteki). Jednak potrzeba chwili spowodowała, że postanowiłam obdarować nimi również naszych Cichych Bohaterów doby koronawirusa – Pracowników naszych sklepów. Mam nadzieję, iż sprawią one radość, będą miłą pamiątką oraz będą stanowić dowód na to, że jednak doceniamy, choć nie zawsze to okazujemy, Ich ciężką i odpowiedzialną pracę.

Tęskniąc za najmłodszymi Czytelnikami z Przedszkola w Krasnem oraz spotkaniami z nimi, na przekór ograniczeniom spowodowanym epidemią, wspólnie z Panią Bernadetą i grupą O”C” spotykaliśmy się przez Internet, czytając sobie na odległość. Społwem, które nas łączyło, bez względu na to, w którym miejscu znajdowaliśmy się, była książka. Ten osobliwy, czytelniczy maraton, rozpoczęliśmy książeczką Zofii Chmurowej pt.: „O kurczątku Hanusi”. Świątowaliśmy także Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci, który obchodzony jest 2 kwietnia, w dzień urodzin duńskiego baśniopisarza Hansa Christiana Andersena. Dopełnieniem był utwór tego autora pt.: „Brzydkie kaczątko”. Przed zbliżającymi się Świętami Wielkanocnymi proponowałam książeczkę Ewy Stadtmüller pt.: „Wielkanocna opowieść”, a w związku z omawianym w przedszkolu tematem dotyczącym biblioteki, przedstawiłam książeczkę tej samej autorki, pt.: „Jak skrzat Jagódka zakładał bibliotekę”. Nie zapomniałam również o Dniu Niezapominajki, prezentując wiersz Marii Konopnickiej pt.: „Niezapadka”.

Wraz z przedszkolakami naszego przedszkola i uczniami kl. II b Szkoły Podstawowej w Krasnem a także z uczniami klasy III a Szkoły Podstawowej w Malawie

oraz ich Nauczycielkami: Panią Bernadetą, Panią Kasią i Panią Marzeną wzięliśmy również udział w XIX Ogólnopolskim Tygodniu Czytania Dzieciom, pod hasłem: „Cała Polska czyta dzieciom o zwierzętach”. Tym maluchom i uczniom, które chodzą do przedszkola i szkoły, Panie czytały utwory w klasach, zaś dzieci nadal przebywające w domach, mogły zapoznać się z książkami poprzez facebooka Biblioteki Publicznej w Krasnem. Dzięki udziałowi w tej akcji, uczniowie szkół posiadli wiedzę na temat zwierząt, uczestniczących w I i II wojnie światowej, a były to m.in. niedźwiedzica Baśka, konie Jasiek i Pikador, miś Wojtek, pies Ciapiek, zaś przedszkolaki poznały borsuka.

Zachęcałam także dzieci do wykonywania prac plastycznych, związanych z czytanimi tekstami, na uczestników których przygotowałam nagrody. Wirtualne odwiedziny BP w Krasnem, na stronie Facebooka, uczestników projektu „Mała książka wielki człowiek”, były i nadal są honorowane delfinkami, po odbiór których zapraszam.

Przemiałą niespodzianką były wirtualnie złożone przez Przedszkolaków życzenia z okazji Dnia Bibliotekarza oraz piękne rysunki dzieci, przedstawiające naszą bibliotekę oraz panią bibliotekarkę. Serdecznie dziękuję.

Od 12 maja nasza biblioteka jest już otwarta dla Czytelników. Serdecznie zapraszam.

Kontakt: tel.: 17 230-03-53 lub 694-014-680 lub na stronie: www.facebook.com/bibliotekawkrasnem/ oraz na stronie internetowej: <http://gokkrasne.pl/>.

Tekst i fot. M. Antczak

Biblioteki otwarte

Od 12 maja br. w reżimie sanitarnym otwarte są biblioteki publiczne gminy Krasne. Książki można oddać i wypożyczyć. Do odwołania nie można korzystać z kątek dziecięcych, stanowisk komputerowych oraz czytelni. Podczas wizyty w bibliotece należy mieć zasłonięte usta i nos oraz mieć założone rękawiczki. Nie wolno czytelnikom wchodzić pomiędzy regały. Oddane książki są poddane trzydniowej kwarantannie. Najlepiej wcześniej, przez telefon lub za pomocą e-maila zamówić wcześniej interesujące dla czytelnika pozycje książkowe.

Prosimy o śledzenie komunikatów i aktualizacji na naszej stronie internetowej. Zachęcamy do dzielenia się z nami Państwa recenzjami przeczytanych książek na profilach Facebook naszych bibliotek

Tekst i fot. I. Śpiewla

Biblioteka Publiczna Palikówka

172300 355

e-mail: biblioteka.palikowka@gokkrasne.pl

Biblioteka Publiczna Krasne

17 2300353

e-mail: biblioteka.krasne@gokkrasne.pl

Biblioteka Publiczna Malawa

17 2300 354

e-mail: biblioteka.malawa@gokkrasne.pl

Biblioteka Publiczna Strażów

17 2300 358

e-mail: biblioteka.palikowka@gokkrasne.pl

Książka do przeczytania

Natasza Socha, Magdalena Witkiewicz „Awaria Małżeńska”

Czasami coś nagle się zmienia z powodu błahego, z pozoru wydarzenia. Co gorsze (lub lepsze) owo wydarzenie zmienia, a nawet przewraca do góry nogami wszystkie mniej lub bardziej okiełznane sfery życia. Tak też się dzieje w życiu dwóch bohaterek „Awarii małżeńskiej”. A przyczyną tej życiowej demolki jest kot. Pobyt w szpitalu, natłok domowych i rodzinnych obowiązków obnaża niedoskonałość ich małżeństw, a tak też bywa w wielu domach i rodzinach. Zapraszamy rodzice nie zawsze pamiętają o pracy domowej swoich pociech, często marze-

niem jest możliwość wyspania się lub dodatkowej pary rąk do pomocy. Ale z czasem, okazuje się, że ci „wyrodni” mężowie też dają sobie radę z ogarnięciem domu i dzieci, co więcej skłania to przebywające w szpitalu żony do przemyśleń, wniosków i kolejnych życiowych zmian.

Na wakacje, na urlop, na popołudnie, polecam. Na odprężenie, na uśmiech, wreszcie na myśl „u mnie też tak jest”, polecam. Na relaks, na czytanie w ogrodzie, w końcu na poważną refleksję, polecam.

A. Kowalska

Okładka: Wydawnictwo Filia

Podczas powodzi tysiąclecia w 1997r. także w Gminie Krasne wystąpiły liczne szkody i podtopienia, zalane zostały również boiska sportowe. Kluby z Krasnego i Malawy wystąpiły wówczas do Podkarpackiego Związku Piłki Nożnej o dotacje. Przyznano środki, za które kluby wykonały melioracje boisk. Wtedy to redaktor Ryszard Niemiec w dodatku sportowym Gazety Krakowskiej napisał, że środki przydziela się niesłusznie, nawet dla klubów z takich miejscowości, w których nie ma rzeki. Zaczęłem wtedy interesować się wszystkimi ciekami wodnymi w gminie i teraz mogę podzielić się z czytelnikami Biuletynu tymi wiadomościami.

Zacznijmy od Malawy, z malowniczego wzgórza Marii Magdaleny wypływają małe strumyki na 4 strony świata. Na południe płynię mały strumyczek w kierunku Chmielnika, na wschód płynie strumyczek w kierunku Zagóry, ale nas interesują strumyki płynące na wschód i na północ. W Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich z 1880 r. czytamy o potoku płynącym na wschód:

„Młynówka pot. wypływa z pod wzgórza (399 m), na którym wznosi się kościół Marii Magdaleny, w obr. gm. Malawy w pow. rzeszowskim płynie pod Budy, chaty Krackoway tworząc granicę między Malawą a Krackową przeszedłszy na obszar Malawy zawraca się na zachód: na granicy Malawy z Krasnem zbiera od lew. brzegu mały potok bezimienny nad którym leżała wieś Malawa, następnie przepływa przez wieś Słocine poniżej której zawraca się na płn. i na granicy Rzeszowa z Pobitnem zlewa swe wody do Wisłoka z prawego brzegu. Długość biegu 11 km.”

Jan Tomaka i Walenty Cisło nad Młynówką, Krasne 1944.
Fot. Archiwum rodzinne Janiny Lenarczyk

W 1944 r. uregulowano Młynówkę na odcinku od Jawornika w Krasnem po Słocinę. Roboty prowadzili wykwalifikowani nadzorcy melioracji Jan Tomaka i Walenty Cisło z Krasnego. Jeżeli chodzi o potok bezimienny płynący przez Malawę zwany obecnie M-5, to w opracowaniu pt. Hydrologia powiatu rzeszowskiego znalazłem zapis, w którym z dużej litery potok nazwano „Wylewny”. Wychowałem się nad Młynówką

Rzeczki, strumyczki i wanna księdza Siary

i pamiętam częste powodzie, kiedy po obfitych opadach woda występowała z brzegów i płynęła rozlana na szerokość kilkadziesiąt metrów, niosąc ze sobą wszystko co zdołała zabrać: siano, snopy zboża, jarzyny a raz widziałem nawet psa płynącego na budzie. Dorośli się zamartwiali, a dzieci miały doskonałą zabawę. Gdy woda opadła taplaliśmy się w błocie, a gdy wody zamarzyły to na łyżwach można było jeździć aż pod Wilkowyję. Każdy chłopak miał na obcasach trzewików blaszkę do mocowania łyżew na tzw. pęcak. Opowiadał mi wujek, że w dzieciństwie też jeździł po zamrzniętym rozlewisku, saneczkami okuty mi uchem od starego wiadra i podpierał się „żarnówką” – okuty drążek do obracania żaren. W lecie na stopniu wodnym w okolicy „Mazurowego Mostka”, chłopaki z Malawy i Krasnego robili zapory i kiedy woda wzbierała pływali nie bacząc na muł, szkło na dnie oraz uciążliwe pijawki. Podobnie jak potok Wylewny z nazwy i Młynówka, wylewały również wszystkie inne małe rzeczki i strumyki: Naklik, Wątok, Stawki, Potok na Wólce, Strażowianka, Stary Wisłok w Krasnem, w Strażowie i w Palikówce.

Te małe strumyki pełniły od lat ważną rolę w życiu mieszkańców. W każdej wsi był młyn wodny. Dr Jan Malczewski, analizując spisy podatkowe, podaje, że w 1589 r. w Krasnem i Strażowie a w 1638 r. w Malawie, działały młyny o jednym kole. W 1589

ta Marii, flagowego statku Kolumba. Port w Palikówce działał prawdopodobnie do roku 1731. Wówczas to podczas surowej zimy, woda w Wisłoku zamarzła do samego dna. Kiedy wiosną nastąpiły roztopy i masy wód napływające z gór zablokował zator z kry w okolicy Pobitnego, Wisłok zmienił koryto. Potężne ulewę w latach 1731, 1734 i 1736 spowodowały dalsze wędrówki Wisłoka, aż do jego dzisiejszego biegu.

Franciszek Kotula cytując kronikę rzeszowskich Pijarów pisze: „Pod koniec marca 1736 r. nastąpiło oberwanie chmury. Łało z nieba jak z cebra, wylały Wisła i Wisłoka. Deszcz bez przerwy padał 46 dni. Woda na kształt morza otoczyła miasto (Rzeszów), toczyła ogromne kamienie.”

Po tej powodzi Wisłok na dobre opuścił Krasne, Strażów i Palikówkę, pozostały stare koryta, cała sieć mokradeł i bagien, trudno było uprawiać pola czy użytkować łąki. Kilkanaście lat temu w Trzebowniku, pewien starszy pan gdy usłyszał, że jestem z Krasnego opowiedział mi historię, która w jego rodzinie była przekazywana z pokolenia na pokolenie, o tym jak oddział Szwedów wyruszył z Trzebownika i cały utonął w bagnach Krasnego. O moczarach i bagnach opowiadano różne straszne opowieści. Jeszcze jako dziecko słyszałem opowieść o tym jak bagno w Krasnem wciągnęło chłopca z koniem i furmanką. Bo Wisłoczysko było niebezpieczne, w 1936 r. Adam Ziemiński, ojciec chrzestny mojej mamy, doskonały pływak, poszedł zerwać kwiaty lilii wodnych dla swoich malutkich córeczek, i utonął.

Było Wisłoczysko ostoją zwierzyny i doskonałym łowiskiem, jeszcze jako chłopak chodziłem z kolegami z ościeniem na szczupaki. Opowiadał mi dziadzio, że widział jak przed wojną wieźli chłopci wozem drabiniastym sumą, który zajmował cały wóz, a jego ogon włókł się po ziemi.

Z uwagi na utrudnienia w uprawie roli, ksiądz Stanisław Siara tuż po objęciu parafii w Krasnem w 1892r. podjął inicjatywę osuszenia pól nad Starym Wisłoczyskiem. Plan melioracji miał objąć pola w Krasnem, Palikówce, Strażowie, Czarnej, Łące, Łukawcu, Załężu i Pobitnem. Starania podjęto w 1899 r. a w 1912 r. Biuro Melioracji Wydziału Krajowego Galicji i Lodomerii przygotowało projekt odwodnienia 3000 ha w 9 gminach (wsiach) powiatu rzeszowskiego i łańcuckiego, i zapewniło dotację w wysokości 70% kosztów budowy pod warunkiem, że mieszkańcy tych gmin (wsi) zawiążą Spółkę Wodną, która pokryje resztę kosztów.

Komisja Odbioru Robót Melioracyjnych, Krasne 1933. Na zdjęciu, m.in. J. Tomaka, inż. Piller i kier. Wolańczyk. Fot. Archiwum rodzinne Janiny Lenarczyk

Ksiądz Jan Rąb pisze: „Chłopi sprzeciwili się temu bo jak jeden (AK) krzyczał jak porobią te kanały to panowie okrętami będą jeździć, a my nic z tego nie będziemy mieli.”

Sprzeciw mieszkańców, a potem I wojna światowa przerwały dążenia do zdrenowania tych pól. Po odzyskaniu niepodległości, w 1920 r. ksiądz Siara przedstawił plan melioracji Ministerstwu Robót Publicznych. W 1929 r. powstaje Spółka Wodna, która natrafia na liczne sprzeciwy mieszkańców i hrabiego Potockiego, który miał już zamiar rozparcelować i sprzedać majątek w Krasnem. Jest w archiwum w Rzeszowie zdjęcie hrabiego Potockiego podczas polowania na kaczki w Krasnem, być może protestował przeciwko osuszeniu by nie tracić dobrego terenu łowieckiego. Na skutek agitacji przeciwników melioracji ze Spółki występują: Krzemienica, Strażów, Czarna i Medynia Łańcucka.

W Krasnem, Łukawcu, Palikówce, Terliczce i Załężu większość opowiedziała się za melioracją i 9 stycznia 1930 r. Starostwo w Rzeszowie przysłało księdzu Siarze jako przewodniczącemu Spółki, orzeczenie zatwierdzające Statut i zezwalające na wykonanie projektowanych urządzeń odwadniających.

10 października 1930 r. Lwowski Urząd Wojewódzki powołuje zainteresowanych do zawiązania przymusowej Spółki Wodnej dla obszaru gruntów nad Starym Wisłokiem. Prace melioracyjne przeprowadzono w latach 1931-1933, wybudowano, między innymi, 97 775 mb rowów, zabezpieczonych faszyną i zasianych trawą.

Ksiądz Jan Rąb pisze: „Tak więc po 40 latach cierpliwości i nieustępliwości wysiłków księdza kanonika Stanisława Siary doszło do osuszenia zabagnionych terenów. Dzisiejsi mieszkańcy tych kilku wsi nad Starym Wisłokiem może nie zdają sobie sprawy z tego komu zawdzięczają to wielkie dobrodziejstwo osuszenia ich pól, które jeszcze 30 lat temu były niedostępnymi bagnami i moczarami a dziś są żyznymi

polami i wybornymi łakami.”

Nawet ten oponent od okrętów, który jeszcze w 1935 r. białą koszulę po staropolsku na spodniach nosił, publicznie dziękował księdzu Siarze za to dobrodziejstwo, bo ma teraz suchą łąkę, dobrą trawę, gdy przed tym kwaśnej, kiepskiej trawy nawet koń nie chciał jeść.

Roboty melioracyjne nadzorowali wykwalifikowani melioranci Jan Tomaka i Walenty Cisko.

*Jan Tomaka.
Fot. Archiwum rodzinne Janiny Lenarczyk*

Jan Tomaka urodził się w 1881 r., zmarł w 1948 r., szkołę dozorców drenarskich ukończył w latach 1903-1905 we Lwowie, a kurs praktyczny w Wojsławku koło Mielca. Pracował, między innymi, przy obwałowaniu lewego brzegu Wisły, przy osuszaniu bagien rzemieńskich, pracował również przy osuszaniu bagien rzeszowskich, regulacji Młynówki oraz melioracji pól nad Starym Wisłokiem. W 1946 r. wykonał meliorację płyty boiska Resovii Rzeszów. Był pracownikiem Ministerstwa Robót Publicznych.

Walenty Cisko urodzony 7.11.1910 r. zmarł 31.12.1983 r., za namową księdza Siary w latach 1929-1931 ukończył szkołę Wykonawców Melioracyjnych w Krakowie. Po ukończeniu szkoły powołany do wojska,

służbę ukończył w stopniu plutonowego w 4 baonie saperów w Przemyślu. Prowadził prace melioracyjne we Włodawie, regulację Młynówki, regulację Starego Wisłoczyska. Po wojnie ukończył kurs majstrów budowlanych i prowadził własną firmę.

Oprócz strumyków i Starego Wisłoczyska na terenie gminy prawie w każdym większym gospodarstwie był staw często zarybiony. W stawach pojonoby bydło, robiono pranie, jednak coraz częściej budowano studnie.

W 1905 r. szukano w Krasnem wody pod potrzeby Rzeszowa. Na polu Kazimierza Mikosza wykonano dwa odwierty, a próbki wody przebadano w Krakowie światowej sławy uczony, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Odo Bujwid, uczeń Pasteura. Ale pomimo takiej mnogości różnych zbiorników wodnych z higieną było różnie. W całej Europie ważniejszą była czystość duszy niż czystość ciała. Święty Bernard, opiekun pszczelarzy, pisał: „Tam gdzie wszyscy śmierdzą, nie czuć nikogo”. Dopiero w XIX i XX wieku zaczęło być głośno o higienie. Propagatorem dbania o czystość znowu był ksiądz Siara. To on jako jeden z pierwszych (oprócz dworu) nabył blaszaną, ocynkowaną wannę. Nie była to zwyczajna wanna, miała przymocowaną drewnianą podłogę i dwie metalowe osie z kółeczkami. W kuchni napełniano wannę wodą i przewożono do pomieszczenia pełniącego rolę łazienki, gdzie ksiądz zażywał kąpeli.

Będąc parę miesięcy temu u mojego przyjaciela Wojtka Bialica, kolekcjonera, poszukiwacza, konserwatora i wielkiego pasjonata historii, zwłaszcza historii techniki, zauważyłem starą wannę. Co za nią chcesz – zapytałem, jak zgadniesz do kogo należała będzie twoja – odpowiedział. Zgadłem, i tak wanna księdza Siary jest teraz w moich zbiorach ku utraپieniu mojej żony i radości Madzi, żony Wojtka.

Na zdjęciu poniżej, mój wnuk Olek z wanną księdza Siary, służącą chwilowo jako okręt żeglujący po kanałach melioracyjnych.

Ryszard Berłowski

Fot. R. Berłowski

Światowy Dzień Dziergania w Miejscach publicznych miłośniczek wszelkich robótek ręcznych mogły w roku bieżącym święcić w skansenie Zagroda w Markowej. To już druga edycja tego wydarzenia plenerowego. Uczestniczki dziergały koszyczki, serwety, bluzki, swetry, sukienki, spódnice, koronkowe szale oraz zabawki z różnych włóczek, kordonków i nici. Z powodów zagrożenia epidemicznego nie było integracji, panie pracowały w grupach zgodnie z zamieszkaniem. Zapachu do dziergania nikomu nie brakowało. Wszystkim uczestnikom przygrywała Kapela „Markowianie”. Dziękujemy uczestnikom i wszystkim organizatorom, zapraszamy za rok.

L. Hajduk. Fot. I.Śpiewła

Publiczne dzierganie

Warsztaty Powertex

Postać Anioła była tematem warsztatów, organizowanych przez Pracownię Rękodziela Artystycznego GOKiB Krasne. Każda z uczestniczek wykonała rzeźbę przy wykorzystaniu preparatu Powertex.

Jego zadaniem jest trwale utwardzenie tkaniny, użytej do wykonywania rzeźby. Powstały anioły ze złożonymi rękami, trzymające kwiaty, gniazdko z ptaszkiem lub serduszek, w zależności od fantazji twórcy.

Oprócz samego „rzeźbienia”, miło nam wszystkim było pobyc w własnym towarzystwie – chociaż przy zachowaniu środków ostrożności, porozmawiać – chociaż na odległość, pochwalić się własną twórczością.

Dziękujemy Paniom za przybycie, a Pani Małgorzacie Gomółce za prowadzenie warsztatów.

Tekst i fot. L. Hajduk

Jan Paweł II zajmuje szczególne miejsce w historii Polski. Głos papieża w sprawie praw człowieka i wolności czynią go jednym z ojców niepodległości. Ustanowienie roku 2020 przez Sejm Rokiem Świętego Jana Pawła II jest hołdem dla Karola Wojtyły. Jest też bodźcem do przypomnienia życia i spuścizny tego wielkiego człowieka. GOKiB Krasne dzięki współpracy z Centrum Myśli Jana Pawła II, z okazji 100-lecia urodzin, ma zaszczyt prezentować wystawę „Karol Wojtyła. Narodziny”. Z uwagi na ograniczenia związane z epidemią COVID19 eksponowana wystawa będzie dostępna dla zainteresowanych po zniesieniu ograniczeń.

L. Hajduk. Fot. I.Śpiewła

Wystawa „Jan Paweł II”

